

ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของสตรี
ในภาคเกษตรกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสตรี

นางสาว นิกยา บุญทวี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต
 ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-006-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015917

T 1 5 1 1 8 9 X

SOCIO-CULTURAL FACTORS INFLUENCING THE DECISION OF WOMEN
IN THE AGRICULTURAL SECTOR TO PARTICIPATE IN
WOMEN'S DEVELOPMENT ACTIVITIES

Miss Nittaya Boontawee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Sociology

and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-569-006-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บัณฑิตทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของสตรีใน
ภาคเกษตรกรรม ในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสตรี

โดย นางสาวนิตยา บุญทวี
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.พัทยา สายหู

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคำหลักสูทปริญญาโท

.....
(ศ.ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รศ.ดร.สุภางค์ จันทวานิช)

.....
(ศ.ดร.พัทยา สายหู)

.....
(รศ.ดร.อมรา พงศาพิชญ์)

นิกยา บุญทวี : ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของสตรี
ในภาคเกษตรกรรม ในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสตรี

(SOCIO - CULTURAL FACTORS INFLUENCING THE DECISION OF WOMEN IN
THE AGRICULTURAL SECTOR TO PARTICIPATE IN WOMEN'S DEVELOPMENT
ACTIVITIES) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร.พทยา สายหู, 132 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
ของสตรีในภาคเกษตรกรรม ในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสตรี

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของสตรีในภาค
เกษตรกรรม ในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสตรีในระดับค่ามี 4 ประเด็น คือ

1. โครงการพัฒนาสตรี ที่กำหนดกิจกรรมพัฒนาสตรีไม่น่าสนใจ ไม่สอดคล้องกับ
ความเป็นอยู่ และความต้องการของสตรีภาคเกษตรกรรมในชุมชน
2. ผู้ดำเนินการพัฒนาสตรี
 - เจ้าหน้าที่ไม่ได้ใช้หลักการพัฒนาชุมชนในการพัฒนาสตรี ทำงานตามระบบ
ราชการ ทำให้สตรีไม่เห็นความจำเป็นในการพัฒนาตนเอง
 - ผู้นำไม่เข้าใจหลักการพัฒนาชุมชน ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของ
โครงการพัฒนาสตรี เป็นเพียงรับนโยบายไปดำเนินการตามสั่งการ จึงไม่
อาจชักนำให้สตรีเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสตรีได้
3. สภาพสังคมและวัฒนธรรม กำหนดให้สตรีในชุมชนต้องการกิจกรรมพัฒนาอาชีพ
และรายได้ ที่เหมาะสมกับความเป็นอยู่ มากกว่ากิจกรรมที่เน้นความเป็นแม่บ้าน
4. ตัวสตรีเอง มีข้อจำกัดในเรื่องการศึกษาต่ำ การรับข้อมูลข่าวสารน้อย สภาพ
ครอบครัวที่ยากจน ไม่มีเวลา ต้องค้นรนเพื่อครอบครัว

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา สังคมวิทยา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต M. Sunit
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

NITTAYA BOONTAWEE : SOCIO-CULTURAL FACTORS INFLUENCING THE DECISION OF WOMEN IN THE AGRICULTURAL SECTOR TO PARTICIPATE IN WOMEN'S DEVELOPMENT ACTIVITIES. THESIS
ADVISOR : PROF. PATYA SAIHOO, D.Phil. 132 PP.

The objective of the study was to investigate socio-cultural factors influencing the decision of women in the agricultural sector to participate in women's development activities.

The findings showed that the level of women's participation in development activities was still low. There were four socio-cultural factors affecting the women's participation as follows:

1. Women's development projects planned by governmental agencies did not attract or were not relevant to women's interests and needs.
2. Development personnel were not effective for the following two reasons.
 - First, development officials did not apply the community development principles and processes in the implementation of projects.
 - Second, local leaders, such as tambon chiefs, village headmen and women leaders, also did not understand the objectives of women's development projects.
3. The socio-cultural conditions in the village expected women to engage in occupational development or income generating activities more than in housewife tasks such as child care and food preservation.
4. The personal constraints of women themselves were found in their low level of education, lack of development information and low income.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา สังคมวิทยา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต X. 26/12
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [Signature]

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
ศาสตราจารย์ ดร.พัทยา สายหู อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ
และข้อคิดเห็นต่างๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วน
ได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย จึงขอขอบคุณ
สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา และญาติผู้ใหญ่ทุกท่านซึ่ง
สนับสนุนในด้านการเงินและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

(น.ส.นิตยา บุญทวี)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ง
สารบัญแผนภูมิ.....	จ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา ขอบเขตการศึกษา.....	9
ระเบียบวิธีขั้นตอนการวิจัย.....	10
วิธีการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล.....	13
ผลที่คาดว่าจะได้รับ ปัญหาอุปสรรคในการศึกษา.....	14
การศึกษาที่เกี่ยวข้อง.....	14
ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	22
สมมติฐาน.....	30
นิยามศัพท์สำคัญ.....	33
2. แนวคิดและยุทธวิธีในการพัฒนาสภากษัตริภาคเกษตรกรรม.....	33
สภาพความเป็นมาของสภากษัตริภาคเกษตรกรรม.....	33
อิทธิพลแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสภากษัตริ.....	35
ยุทธวิธีในการพัฒนาสภากษัตริ.....	44
3. มิตินางสังคมวัฒนธรรมของหมู่บ้าน.....	48
ภาพหมู่บ้าน.....	48
สภาพสังคมวัฒนธรรมของหมู่บ้าน.....	51
งานพัฒนาในหมู่บ้าน.....	61
บทบาทของผู้นำในงานพัฒนา.....	62

	หน้า
บทบาทของสตรีในหมู่บ้านกับงานพัฒนา.....	64
การยอมรับศักยภาพของสตรีในด้านการพัฒนาในหมู่บ้าน.....	65
4. การตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสตรีของสตรีภาคเกษตรกรรม.....	67
ข้อมูลภาคสนาม.....	70
โครงการพัฒนาสตรี.....	74
ยุทธวิธีในการพัฒนาสตรี.....	76
สภาพสังคมและวัฒนธรรม.....	84
ข้อจำกัดของตัวสตรีเอง.....	95
สรุปข้อค้นพบจากการศึกษาข้อมูลภาคสนาม.....	97
5. สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	101
เอกสารอ้างอิง.....	106
ภาคผนวก.....	113
ประวัติผู้เขียน.....	122

ศูนย์วิทยพัธพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนสตรีที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาในลักษณะกลุ่ม.....	83
2	แสดงเหตุผลที่ตัดสินใจกิจกรรมพัฒนาสตรี.....	84
3	แสดงระดับการศึกษาของสตรีเป้าหมาย.....	84
4	แสดงสภาพแวดล้อมและเข้ารับบริการขั้นพื้นฐานในหมู่บ้าน.....	85
5	แสดงการยอมรับสถานภาพและบทบาทของสตรีในหมู่บ้าน ของผู้นำ ผู้นำสตรี และสตรีในชุมชน.....	92
6	แสดงความคาดหวังของชุมชนต่อสตรี.....	93

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนบภูมิ

แนบภูมิ		หน้า
1	แสดงความสัมพันธ์การใช้แบบจำลองการทัศนใจ พิจารณา การทัศนใจ ของสตรีภาคเกษตรกรรมในการเข้าร่วม กิจกรรมพัฒนาสตรี.....	29
2	การวิเคราะห์ปัญหาการเอารักเอาเปรียบทางเพศ โดยแนว คิดต่างๆ.....	43
3	แผนที่	48

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย